

Hitta hem
Lärrarhandledning

Innehåll

- **Introduktion** ..... sida 3
- **Avsnittsförteckning** ..... sida 4
- **Mediepedagogiskt medskick** ..... sida 5-6
Möjlig arbetsgång - arbeta med ett avsnitt
- **Den pedagogiska helheten** ..... sida 7-10
Arbetsblad, dialogmanus, samtalsfördjupning
- **Avsnittsspecifika delar, 1-20** ..... sida 11-23

Introduktion

Programserien *Hitta hem* är en vardagsnära och språkutvecklande dramaserie som vill väcka engagemang och lust att uttrycka egna tankar och erfarenheter. Vi får följa två sfi-elever som på olika sätt möter igenkännbara situationer, men tacklar dem olika. Martina från Spanien söker en viktig person som bor i Stockholm – det är inte mycket hon vet om honom mer än att han heter Konrad. Och kurdiska Jamal har krav hemifrån på att han ska lyckas med jobb och äktenskap. De två vännerna stöter på olika utmaningar och dilemman i det nya hemlandet.

Till serien hör också ett pedagogiskt arbetsmaterial:

- dialogmanus och tre arbetsblad till varje avsnitt
- reflektionsfrågor kring innehåll och språk för gemensamt arbete.

Det pedagogiska materialet erbjuder ett brett underlag som kan ligga till grund för bedömning enligt kunskapskraven för kurs C och D i sfi-undervisningen. Övningarna i de avsnittspecifika delarna (sida 11-23) ger goda möjligheter att koppla till *Läroplan för Vuxenutbildningen (L Vux12)*, såväl inom värdegrund som kunskapsmål.

Målgrupp

Dramaserien vänder sig primärt till sfi-elever i C- och D-kurs men även till andra vuxna vars språknivå motsvarar nivå A2+ eller B1, enligt den europeiska bedömningskalan för språk.

Syfte

Syftet med programserien och det pedagogiska arbetsmaterialet är att ge lust till språket, och inspirera till samtal och reflektion.

I enlighet med Läroplanen för Vuxenutbildningens inledande kapitel erbjuder serien möjligheter att samtala om *”...sådana kunskaper som utgör den gemensamma referensramen i samhället och som utgår från de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna”* (Lvux12 rev.17).

Förhoppningen är att programmen och reflektionsfrågorna engagerar. Teman som relationer i familjen, studier, att leva upp till förväntningar, bli missförstådd eller längta efter att hitta hem ger igenkänning och blir därför relevanta underlag till motiverande samtal oavsett vem man är eller var man kommer ifrån.

I arbetsbladen ges möjlighet för eleven att fortsätta samtala, öva, repetera och kontrollera olika språkliga färdigheter.

Avsnittsförteckning

Avsnitt 1: *Hur allt börjar* (6:24)

Varför är Martina i Sverige och vad har Jamal för dilemma?

Avsnitt 2: *Jamal på äldreboende* (5:15)

Jamal får en lathund på sitt nya jobb. Men vad är det?

Avsnitt 3: *Den första lögnen* (7:21)

Martina söker vidare och Jamal har ett jobbigt Skype-samtal.

Avsnitt 4: *Ett djärvt förslag* (6:23)

Jamal försöker lösa sina problem på ett oväntat sätt.

Avsnitt 5: *Martinas hemlighet* (6:29)

Martina avslöjar sin hemlighet och Jamal trasslar in sig i lögnen.

Avsnitt 6: *Festen* (6:12)

Martina går på fest, men är hon verkligen välkommen?

Avsnitt 7: *Många bollar i luften* (6:09)

Jamal är ingenjör – vad kan han få för jobb i Sverige?

Avsnitt 8: *Nya ledtrådar* (6:09)

En gammal tidningsartikel leder Martina vidare i sökandet.

Avsnitt 9: *Ylva ger allt* (5:13)

Ylva gör allt för sina elever, vilket inte uppskattas av alla kollegor.

Avsnitt 10: *Flickvännen* (6:25)

Jamal ljuger för att glädja sina föräldrar. Men varför ljuger rektorn?

Avsnitt 11: *Nya känslor* (7:26)

Jamals föräldrar vill komma till Sverige för att fira hans bröllop med Ylva.

Avsnitt 12: *Ylva, Ylva, Ylva* (4:27)

Omtyckta Ylva är sjuk. En kollega tar över men blir trött på allt tjat om Ylva.

Avsnitt 13: *Sommarstugan* (8:48)

Martina och Jamal beger sig ut på en sök-resa som vänder upp och ner på allt.

Avsnitt 14: *Välkommen tillbaka?* (5:40)

Ylva är tillbaka men hennes kollega skvallrar för rektorn om Jamal.

Avsnitt 15: *De kriminella* (7:29)

Göran berättar sanningen till slut. Ylva träffar en psykolog.

Avsnitt 16: *Hemma hos Martina* (6:53)

Jamal besöker Martina och får veta mer om henne, men har glömt en sak.

Avsnitt 17: *Avstängd* (6:52)

Ylva får ett fruktansvärt besked. Martina hittar nya ledtrådar på tingsrätten.

Avsnitt 18: *Dålig stämning* (6:26)

Ylva behöver medicin och hennes kollega försöker bli populär. Martina och Jamal tar en promenad och möter sin lärare i en oväntad situation.

Avsnitt 19: *Viktiga samtal* (4:58)

Martina får ett överraskande samtal. Sfi-eleverna samtalar med rektorn.

Avsnitt 20: *Slutet gott?* (8:00)

Kommer Martina hitta sin pappa? Får Ylva fortsätta undervisa? Kommer Jamal få ett jobb han trivs med, och vad säger familjen i Kurdistan? Väljer vännerna vänskap eller kärlek?

Mediepedagogiskt medskick

Före visning av ett program

Arbeta med förförståelse. Låt eleverna ta del av de avsnittsbeskrivningar som finns på UR Play, eller i den här handledningen. Genom att eleverna får fundera över ett avsnitts tema i förväg ökar behållningen av programmet. Samtala också om titlarna: *Vad betyder Hitta hem? Varför heter serien Hitta hem? Vad tror du att serien kommer att handla om? Vad heter avsnittet som vi ska se? Vad tror du att det kommer att handla om?*

Arbeta med att förstärka kopplingen till elevernas egna tankar och erfarenheter med hjälp av reflektionsfrågor. Detta kan göras både före och efter ett avsnitt. Serien kan väcka tankar och känslor, och ge möjligheter att reflektera kring mer komplexa mänskliga funderingar inom värdegrund, demokrati, relationer, heder och kulturella vanor. Något som i sin tur fungerar både språkutvecklande och lärande.

Om språknivån i gruppen gör det svårt att samtala kring den här typen av ämnen kan eleverna ges möjlighet för ytterligare förberedelse; sitta i språkgrupper och stötta varandra, eller få möjlighet att översätta ord och fraser till sitt starkare språk.

Under visning av ett program

Stötta eleverna till ett aktivt tittande och lyssnande. Pausa programmet vid behov. Samtala kring karaktärerna under eller efter tittande. *Hur är personerna? Vad händer? Vad väcker personerna och händelserna för tankar och känslor?*

Efter visning av ett program

De reflektionsfrågor som finns i de avsnittspecifika delarna fungerar bra efter tittandet. Passa gärna även på att fördjupa förståelsen inom språkliga frågor och uttryck. Dessa hittar du längre bak i handledningen.

Möjlig arbetsgång – arbeta med ett avsnitt

FÖRE AVSNITTET

- **Skapa förförståelse**
Grunda gärna med en reflektionsfråga.
Ge eleverna länken till avsnittet för att kunna titta hemma i förväg.
- **Dialogmanus**
Läs dialogen enskilt och tillsammans.
- **Arbetsblad – ordkunskap**
Notera nya ord.

SE AVSNITTET

- **Att lyssna och titta aktivt**
Titta, lyssna och anteckna.
Pausa ofta.
Ställ frågor om personer/händelser/repliker: *vad, vem, hur, varför*.
- **Arbetsblad – quiz**
Kopiera och dela ut för visuell stöttning under tittande.

EFTER AVSNITTET

Avsnittsspecifika reflektionsfrågor finns i lärarhandledningen. Utgå ifrån elevernas egna erfarenheter, tankar och kopplingar till avsnittets innehåll, samt karaktärernas val och handlingar.

- **Språklig fördjupning**
Spara vissa repliker från avsnittet till att arbeta med efteråt.
- **Sammanfatta**
Låt eleverna sammanfatta avsnittet med egna ord.
- **Red ut**
Red ut oklarheter och missförstånd.
- **Arbetsblad – återberätta**
Öva på att svara på frågor som *vad, vem, hur* och *varför*.

DEN PEDAGOGISKA HELHETEN

Arbetsblad, dialogmanus och reflektionsfrågor är kopplade till innehållet i respektive avsnitt. Det ger möjlighet att öva språkliga färdigheter som hörförståelse, muntlig produktion, muntlig interaktion och ordkunskap. Arbetsbladen kan även användas som underlag till läsförståelse och skriftlig produktion.

Utöver arbetsbladen finns förslag på ytterligare övning och samtal i de samtalsfördjupande delarna i lärarhandledningen. Dessa har två perspektiv:

- **Reflektionsfrågor:** frågor att fundera kring som avsnittet väcker. Dessa går att använda sig av både före och/eller efter att ha sett ett avsnitt.
- **Språkliga frågor:** utvalda fraser och uttryck att läsa och samtala om, samt andra språkfrågor att samlas kring och diskutera vidare.

Arbetsblad: Quiz (förståelse)

Arbetsbladet innehåller ett quiz med facit. Gå gärna igenom quizet tillsammans för att säkra att eleverna har förstått frågorna och svarsalternativen.

Förslag på användning:

- före avsnittet som vägledning till vad eleverna kan lyssna efter
- direkt efter avsnittet som hörförståelse
- som samtalsunderlag för att prata vidare om personerna och händelserna – och elevernas egna tankar och upplevelser.

Obs! De flesta frågor är av hörförståelsekaraktär, men bygger även på vad eleven har förstått, eller inte förstått, av sammanhanget.

Tips! Använd gärna ett digitalt verktyg för eleverna att träna frågor, ord och uttal i. Vana elever kan själva skapa övningar.

Arbetsblad: Ordkunskap

Arbetsbladet innehåller tomma rader för eleverna att notera nya ord på. Det finns också en kolumn för att beskriva ordet och en kolumn för att översätta det till elevens starkaste språk.

Förslag på användning:

- samla nya ord
- slå upp ord
- träna att, enskilt eller tillsammans, beskriva orden
- använd svenska.se som stöd (beskrivning av ordet och dess böjningsformer)
- lyssna till hur orden uttalas på svenska.se
- ta reda på ordets ordklassstillhörighet och böjningsformer.

Tips! Många ord förekommer inte isolerat i en replik utan hör till en fras eller ett uttryck. Passa på att visa flera av ordets användningsområden. I avsnitten finns exempelvis många prepositionsuttryck: ”ljuger för” och ”säger sanningen till”. Uppmärksamma därför gärna eleverna på hur orden används.

Arbetsblad: Återberätta (muntlig interaktion och produktion)

Arbetsbladet innehåller centrala frågeställningar och stödord för samtal till avsnitten – *vem, vad, hur, när* och *varför*. Förslag på användning:

- läs igenom stödorden, stödfraserna och ”börjorna” för att säkerställa elevernas förståelse
- låt eleverna själva försöka ta reda på vad stödorden, stödfraserna och ”börjorna” betyder
- bearbeta genom att använda EPA-modellen: fundera på svaren enskilt (E), jämför svaren i par (P) och samtala sedan alla tillsammans (A)
- låt eleverna skriva sina svar efter att ha pratat om innehållet.

Tips! Modellera hur den första frågan kan besvaras och hur stödruatan kan användas.

Tips! Vissa avsnitt avslutas med att berättarrösten påstår något eller ställer en fråga. Skriv gärna av påståendet/frågan och låt eleverna diskutera.

Dialogmanus – uttal, läsförståelse och drama

Dialogmanusen fungerar väl för uttalsträning. De ord som betonas finns markerade.

- I ett yttrande är ett eller flera ord betonade.
- Ett betonat ord innehåller en eller högst två betonade stavelser.
- En betonad stavelse har längre varaktighet och är mer framträdande än omgivande obetonade stavelser.
- Längden hos en betonad stavelse ligger huvudsakligen på stavelsens vokal eller närmast följande konsonant.

Exempel:

Hitta det betonade orden i frasen: På **fredagar** brukar **Ylva** gå på **yoga**.

Hitta det den betonade stavelsen i de betonade orden: På **fredagar** brukar **Ylva** gå på **yoga**.

Hitta och förläng det långa ljudet i de betonade stavelserna: På **fredagar** brukar **Ylva** gå på **yoga**.

Källor:

Bosse Thorén, fil. dr i fonetik, Högskolan Dalarna

Johanna Eriksson, Nationellt centrum för Svenska som andraspråk

Vill du veta mer?

- Bosse Thorén: *Svensk fonetik för andraspråksundervisningen*, 2014
- Inspelad föreläsning, se Nationellt Centrums symposium, 2015 – program: *Kärnan i uttalsundervisning: Vad bör lärare prioritera?*

Förslag på användningsmöjligheter för dialogmanus:

- *före* avsnittet – för gemensam förförståelse
- *under* avsnittet – för att stötta lyssnande och förståelse
- *efter* avsnittet – som repetition och som ”facit” för vad som sades
- övningsmaterial till högläsning
- öva uttal och betoning
- underlag till rollspel.

Tips! Välj en scen att arbeta mer med. Klipp isär replikerna. Låt eleverna träna på att se ett sammanhang genom att sätta ihop replikerna igen.

Prata tillsammans om hur eleverna löste uppgiften. Blev det bra? Varför/varför inte?

Samtalsfördjupning

Hitta hem innehåller olika teman som väcker elevernas lust att uttrycka sig. Det finns stora möjligheter att fundera kring mänskliga värderingar och tankar om att leva i ett nytt land. Det primära målet med samtalen är att eleverna övar muntlig interaktion, turtagning och hur man håller samtalet vid liv. Men eftersom skriftlig förmåga också är viktig kan samma dilemman och frågeställningar även behandlas i texttyper som chatt, blogginlägg och insändare.

I de avsnittspecifika övningarna finns stöd för elevernas samtal – reflektionsfrågor samt olika språkliga frågor att lyfta tillsammans.

Tips inför ”reflektionsfrågor”:

- Låt eleverna diskutera frågorna tillsammans och gärna skriva svaren i par, smågrupper eller individuellt i en gemensam blogg eller annat gemensamt forum. På så sätt övar eleverna att upprätthålla samtal, resonera och uttrycka åsikter.
- Ställ frågor som relaterar till eleven:
Vad tycker du? Vad skulle du ha gjort? Har du varit med om något liknande? Vad tror du händer i nästa avsnitt?
- Åsikter och värderingar kan även uttryckas med hjälp av respons-appar.

Tips vad gäller ”fraser och uttryck att diskutera”:

- Låt eleverna läsa uttrycken högt tillsammans. Låt dem gemensamt försöka lista ut betydelsen av orden och hur de kan användas i nya meningar.

Tips inför ”upptäck språket!”:

- Lyssna till avsnittet och läs dialogmanus för att urskilja mönster i språket. Genom att uppmärksamma eleverna på utvalda delar kan de identifiera dessa mönster, och kanske även kunna göra det i andra avsnitt eller i andra möten med talad och skriven svenska.

Avsnitt 1: Hur allt börjar (6:24)

Här börjar berättelsen om de två vännerna Martina från Spanien och Jamal från Irak. Men varför är Martina i Sverige egentligen och vad har Jamal för dilemma?

Reflektionsfrågor

1. **Vänskap:** Martina och Jamal blir vänner utan problem. Hur kan en ogift kvinna från Spanien vara vän med en ogift man från Kurdistan? Hur hände det? Hade det kunnat hända i Irak? I Spanien?
2. **Karaktärer:** Vad vet du om Martina? Vem letar Martina efter? Vad vet du om Jamal? Vad vet du om Ylva?
3. **Om serien:** Serien heter "Hitta hem". Vad betyder uttrycket och varför heter serien så? Vad kommer nästa avsnitt att handla om, tror du?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- "Hon **brinner för** sitt jobb."
- "Jag tycker att du **ser trött ut** hela tiden."
- "Jag **sover så dåligt på nätterna** just nu."
- "Det är **en personlig grej**, bara."

Upptäck språket!

I första avsnittet används flera olika tempus. Titta på avsnittet en extra gång, med fokus på tempusanvändningarna. Lyft gärna också de ord som anger tid kopplat till tempus, till exempel *nu* och *för tre år sedan*.

Perfekt och presens:

- "Har du **tagit** inne på expeditionen? För jag **måste** låsa där nu."
- "Har du **hunnit** ta där, jag **behöver** låsa."
- "Jag **har letat** och letat. Och jag **har tänkt** på att åka hem igen flera gånger. Men nu **är** jag här."

Presens och preteritum:

- "Jag **heter** Martina Miró och **kom** till Sverige från Barcelona för tre år sedan."
- "Åh, det **hände** en grej [idag på jobbet]."

Preteritum och pluskvamperfekt:

- "När han **frågade** om du **hade tagit** på expeditionen så **menade** han om du **hade städat** där."

Avsnitt 2: Jamal på äldreboende (5:15)

Jamal har nytt jobb på ett äldreboende och får en genomgång av en stressad föreståndare. Men vad är en lathund, egentligen?

Reflektionsfrågor

1. **Telefonvett:** Ylva svarar i telefonen fast hon jobbar när Jamal ringer. Är det okej?
2. **Ny på jobbet:** Arbetsledaren på Jamals äldreboende gör ingen bra introduktion. Hur vill du att en arbetsledare ska vara? Hur tycker du att första dagen på ett nytt jobb ska vara? Hur är det för Jamal att vara ny på jobbet?
3. **Att komma försent:** Jamal kommer försent till jobbet. "Ursäkta att jag är sen, jag missade bussen." Vad kan man mer säga när man kommer försent?
4. **Om seriens fortsättning:** Vad kommer hända i nästa avsnitt, tror du?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- "Jag fick det där jobbet du **tipsade om!**"
- "Det är bara **utbildad personal** som får **dela ut** medicin."
- "Här har vi **linneförrådet** med **rena lakan** som vi byter **udda veckor** och **dag före röd dag.**"
- "Om du undrar någonting så finns det en **lathund** här på **anslagstavlan**. [...] Jo, alltså en lista på hur man ska göra allting."

Avsnitt 3: Den första lögnen (7:21)

Martina söker vidare. Vem är egentligen Konrad? Jamal har ett jobbigt Skype-samtal med sin familj.

Reflektionsfrågor

1. **Relationen med familjen:** Vad pratar Jamal om med sina föräldrar? Hur är deras relation? Varför ljugar Jamal? Vad skulle hända om han talade sanning? Vad pratar du om med dina föräldrar?
2. **Att söka efter en person:** Om man söker efter en person – hur kan man hitta personen? Varför vet Martina så lite om sin pappa?
3. **Om seriens fortsättning:** Vad kommer hända i nästa avsnitt, tror du?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Du har väl slutat **ljuga** för dem?”
- ”**Vänligen beskriv ditt ärende så specifikt som möjligt.**”
- ”Jag **uppfattade inte** riktigt. **Beskriv ditt ärende igen.**”
- ”Har jag kommit till **folkbokföringen**?”

Avsnitt 4: Ett djärvt förslag (6:23)

Martina försover sig och missar hela sfi-lektionen. Jamal försöker lösa sina problem på ett högst oväntat sätt.

Reflektionsfrågor

1. **Att vara vaken på natten:** Martina tycker om att vara vaken om nätterna. Vilken tid på dygnet tänker du som bäst?
2. **Att ljuga:** Varför tror du Jamal fortsätter ljuga för sina föräldrar? Är det kanske för att göra dem glada? Är han rädd för dem? Eller vill han vara som sina syskon? Går det att se på någon när den ljuger? Hur känns det i kroppen när man ljuger?
3. **Föräldraskap:** Har föräldrar rätt att ställa den här typen av krav på sina barn?
4. **Om seriens fortsättning:** I slutet av programmet försöker Jamal lösa sin lögn med en ny idé. Hur tror du att det kommer att gå? Vad tänker läraren Ylva om frågan hon fick?

Upptäck språket!

- **Satsadverb** – beroende på hur långt eleverna har kommit i sin språkutveckling kan det passa att ta upp satsadverb, de små ord som med sin närvaro förändrar en hel mening. ”Alltid” och ”inte” används i avsnittet, men utveckla gärna undervisningen med fler exempel på satsadverb, till exempel *aldrig, ofta, faktiskt, kanske* och *dessutom*. Om det passar nivån kan du också uppmärksamma satsadverbialens funktion och placering i meningen. Exempel:
  1. Jag svarar (*alltid*) i telefonen.
  2. Varför svarar du (*inte*)?
  3. Varför var du (*inte*) i skolan?
- **Futurum** – det finns olika sätt att uttrycka framtid i svenskan:
  1. *ska* + infinitiv av verbet
  2. *kommer att* + infinitiv av verbet
  3. presens + ord som visar tidsangivelse.
 Både *ska* och *kommer att* används i det här avsnittet:

”Du har rätt. Jag **ska sluta** ljuga.”

”Det **kommer** bara **bli** problem sen.”

Samtala kring den lilla men betydelsefulla skillnaden. Vad signalerar ”ska” jämfört med ”kommer att”?
Hur säkert är det i följande meningar att bilen säljs?

Vi ska sälja bilen.

Vi kommer att sälja bilen.

På lördag säljer vi bilen.

Avsnitt 5: Martinas hemlighet (6:29)

Martina avslöjar sin hemlighet om sitt förflutna och Jamal trasslar in sig i fler lögner.

Reflektionsfrågor

1. **Martinans sökande efter sin pappa:** Varför vill hon hitta honom? Vad ska hon säga till honom? Varför väntade Martinas mamma så länge med att berätta vem hennes pappa är?
2. **Relationen till föräldrar:** ”Våra föräldrar är de viktigaste som finns”, säger Martina. Håller du med? Varför/varför inte? ”Våra föräldrar fortsätter styra våra liv”, säger Martina, ”även om de lever, är döda eller är försvunna”. Håller du med? Hur då?
3. **Ylvas rollspel:** Vilken typ av svärdotter tror ni att Jamals föräldrar vill ha, ålder, yrke osv?
4. **Vardagsmoral:** Läraren Ylva låtsas vara Jamals flickvän. Är det rätt eller fel? Hur kan det här sluta?
5. **Sammanfatta:** Nu har vi sett fem avsnitt. Vad vet du om Martina? Vad vet du om Jamal? Vad vet du om Ylva? Vad vet Martina om sin pappa?

Upptäck språket!

Talspråk: ”Prata med mig, vi är **kompisar!** [...] Ok ... jag **fattar.**”

I programmet används talspråk som ”kompisar” och ”fattar”. Vilka fler ord finns med samma betydelse? Uppmärksamma både synonymer och slang.

Avsnitt 6: Festen (6:12)

Martina går på fest. Men är hon verkligen välkommen? Jamal lär sig reglerna på jobbet, som att klockan tre är det dags för fika.

Reflektionsfrågor

1. **Att känna sig ensam:** Martina känner sig ensam. Det är vanligt att känna sig ensam som vuxen. Hur kan man få nya vänner? Tycker du att det kan vara lätt eller svårt? Var kan man hitta vänner – på jobbet, i grannskapet, genom barnens skolgång/aktiviteter, genom föreningar, i den egna skolan?

2. **Sociala koder bland grannar:** Sociala koder, som även kallas ”tyst kunskap”, är outtalade koder för hur man ska bete sig och klä sig i olika sammanhang. Vad gör Martina? Vad gäller när man går på fest? Vilka sociala koder finns i ett grannhus?
3. **Sociala koder på arbetsplatsen:** Vad gör Jamal? Hur är reglerna på arbetsplatsen? Hur är fikarasterna? Vilka sociala koder finns på en arbetsplats?

Upptäck språket!

- ” **Vissa** regler vet man inte varför de finns.”
Ordet ”vissa” används när man avser några speciella. Det används tillsammans med substantiv. ”Vissa personer ...”, ”Vissa dagar ...”. Använd ordet i olika sammanhang genom att öva vidare med egna exempel.
- ”**Man** sätter alltid på nytt kaffe när man har tagit det sista.”
Det allmänna pronomenet *man* kan stå för ”man” som i alla människor, ”man” som för en bestämd grupp som inte definieras, eller när en person inte vill använda jag-form. Använd ordet i olika sammanhang genom att öva vidare med egna exempel.
- ”**Trots att** jag faktiskt träffar nya människor kan jag känna mig väldigt ensam i det här landet.”
Bisatsinledare ”trots att” används för att uttrycka en paradox, något som känns motsägelsefullt. Ge eleverna fler exempel på användningsområdet, till exempel ”Jag är varm trots att det är kallt i rummet”. Öva vidare med egna exempel.

Avsnitt 7: Många bollar i luften (6:09)

Arbetsförmedlaren tycker att Jamal, som är utbildad ingenjör, ska skriva ett personligt brev med säljande formuleringar. Ett diskjobb är dock allt som finns att söka.

Reflektionsfrågor

1. **Andras makt:** Arbetsförmedlaren äter nötter och verkar ha svårt att lyssna på Jamal. Beskriv på vilket sätt det är ett olämpligt beteende. Vad skulle Jamal kunna göra åt det?
2. **Vikten av ett jobb:** Det kan vara svårt att få jobb. De flesta upplever att det är viktigt vilket jobb vi har. Är det viktigt? På vilket sätt och för vem är det i så fall viktigt? Det verkar vara viktigt på olika sätt för Jamal och hans föräldrar. Är det viktigt att ha samma jobb som man hade tidigare när man kommer till ett nytt land?
3. **Känslor:** Ylva spelar Jamals flickvän. Kanske är Martina svartsjuk på Ylva? Vilken är skillnaden mellan *avundsjuk* och *svartsjuk*? När blir man avundsjuk och när blir man svartsjuk?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa nedanstående meningar. Uppmärksamma eleverna på betoningen av partikeln, inte av verbet, i partikelverb. Vissa uttryck är fetstilta. Vad betyder de? Låt eleverna försöka lista ut det genom sammanhanget. Be eleverna att komma på nya meningar som innehåller uttrycken.

- ”Välkommen Jamal! **Slå dig ner!**”
- ”Du hade redan **fyllt i** en blankett till mig.”
- ”När man har en lång ballong som man **knyter ihop**, så att det blir en hund.”
- ”Jag frågade henne för hon **ställer** alltid **upp**.”

Avsnitt 8: Nya ledtrådar (6:09)

Martina hittar en gammal artikel som leder tillbaka till pappa Konrads skoltid. I Enskede finns en rektor som kanske vet mer än han berättar.

Reflektionsfrågor

1. **Att inte säga sanningen:** Rektorn säger att han inte kände Konrad, men ringer till Konrad i slutet. Varför berättar han inte för Martina att han känner Konrad?

Upptäck språket!

- ”**Jo då**, det där kan nog vara Konrad!”
Uttryck som ”jodå”, ”javisst!”, ”absolut” visar med olika ord att man håller med.
Öva vidare på orden genom att använda dem i egna meningar.
- ”Jag har sökt efter min pappa **sen dess**.”
Vi uttrycker tid och tidsperioder med många ord, till exempel ”sedan dess”. Skapa egna meningar som innehåller det eller andra uttryck som *igår, i onsdags, förra året, därefter* osv.

Avsnitt 9: Ylva ger allt (5:13)

Ylva gör allt för sina elever – även på fritiden. Men hennes popularitet uppskattas inte av alla. En kollega ifrågasätter hennes engagemang.

Reflektionsfrågor

1. **Att korrigera uttal:** Ylva rättar skomakarens uttal. Är det alltid rätt att anmärka på uttal?
2. **Att skilja mellan jobb och privat:** Ylva är lärare och träffar sina elever på fritiden. Kan det bli ett problem? Varför eller varför inte? När jobbet tar mycket tid i anspråk kan det påverka relationer med nära och kära, eller livet på olika sätt. Hur tänker ni kring vad man gör med sin tid?

3. **Negativa känslor på jobbet:** Ylvas kollega är ganska otrevlig vid kaffeautomaten. Vad tror du att det kan bero på? Hur gör du om du möter personers dåliga humör eller negativa känslor på jobbet?

Upptäck språket!

Kanske behöver läraren Ylva öva sig i att säga nej? Träna på olika situationer när man vill säga nej eller säga ifrån på annat sätt. Samtala om hur man kan säga och skriv gärna små dialoger i par eller i smågrupper. Spela upp dem för varandra. Hur kan man tacka nej eller vilja säga ifrån till följande?

- Någon frågar om du vill gå och fika/gå på bio.
- Någon som du inte känner vill låna pengar.
- Chefen frågar om du kan jobba över nästa vecka.
- Du behöver göra skolarbete, men personer runt omkring pratar högt och spelar musik.
- Grannarna på gården röker cigaretter och kastar sina fimpar på marken utanför porten.
- En säljare ringer och vill sälja något, men du är inte intresserad.

Avsnitt 10: Flickvännen (6:25)

En före detta flickvän berättar om Konrads mörka förflutna, medan Jamals Skype-samtal går för långt och varför ljuger Göran?

Reflektionsfrågor

1. **Personbeskrivning:** Beskriv Konrad. Han var inte en person att lita på. Varför inte?
2. **Besvikelse:** Camilla berättar att hon var besviken på Konrad då. Men inte nu. Vad kan man förlåta och vad kan man inte förlåta? Hur länge kan man vara arg för något som hände för länge sedan?
3. **Att ljuga:** Jamal säger att han ska gifta sig med Ylva. Han ljuger. Hur kan han komma ur sina lögner? Vad tycker du att han ska göra och säga?
4. **Att gifta sig:** Jamals mamma säger att det ska bli ett stort bröllop. Hur tycker du att ett bröllop ska vara? Berätta gärna hur ett bröllop går till i ditt tidigare hemland.

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar. Om ni vill jobba vidare kan eleverna i par och dialog träna på meningarna genom att försöka besvara dem.

- ”Han är inte **någon man kan lita på.**”
- ”Han lånade pengar som han inte har **betalat tillbaka.**”
- ”Det måste ha varit **jobbigt för dig.**”
- ”Jag var så dum **på den tiden.**”
- ”Va? **Lurade** han **mig?**”

Avsnitt 11: Nya känslor (7:26)

Jamal jobbar jämt. Och nu tänker hans föräldrar komma till Sverige för att vara med på bröllopet med Ylva. Samtidigt blir Martinas känslor allt starkare.

Reflektionsfrågor

1. **Att söka jobb:** Arbetsförmedlaren berättar för gruppen vad som är viktigt när man söker jobb. Vilka är dina bästa tips för att få ett bra jobb?
2. **Att utbilda sig:** Vad är viktigast, tycker du – att utbilda dig vidare, eller att få ett jobb?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa frågorna nedan i syfte att försöka lista ut skillnaderna. Träna därefter på att ställa och besvara dem i rollspelsform.

”Vad **jobbar** du **med**?”, ”Vad **jobbar** du **som**?”, ”Vad **har** du **för arbete**?”, ”Vad är ditt **yrke**?”.

Avsnitt 12: Ylva, Ylva, Ylva (4.27)

Läraren som alla gillar är sjuk, så hur ska hon kunna hjälpa eleverna? En kollega tar över och blir trött på allt tjat om Ylva.

Reflektionsfrågor

1. **Att vara hjälpsam:** Ylva är en person som tycker om att hjälpa andra personer. Kan man vara alltför hjälpsam? Var går i så fall gränsen?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Eleverna **räknar med** att hon alltid finns för att kunna hjälpa till.”
- ”**Stackars** henne!”
- ”Det är väldigt svårt att **ersätta** Ylva med någon annan.”

Avsnitt 13: Sommarstugan (8.48)

Martina får ny information om sin pappa. Tillsammans med Jamal beger hon sig ut på en resa som vänder upp och ner på allt.

Reflektionsfrågor

1. **Familjen:** Jamal tycker att föräldrarna ställer höga krav. De vill mycket. Martina tycker att Jamal ska göra precis vad han själv vill. Är det viktigt att göra föräldrar glada, tycker du?
2. **Vad är viktigt?** Jamal säger att hans bröder har fru, barn och fina jobb. Men vad är egentligen viktigast i livet? Är det att ha familj och ett fint jobb? Vad tänker du?
3. **Känslor:** Martina har kanske hittat sin pappa nu. Varför går hon inte till huset och knackar på? Vad skulle du göra?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Jag har svårt att **lita på** människor.”
- ”Jag **blir besviken** på människor som inte talar sanning.”
- ”Vad **du skrämmer mig!**”
- ”Man behöver lite **omväxling**.”

Avsnitt 14: Välkommen tillbaka? (5.40)

Ylva är tillbaka och välkomnas av de flesta. Men hennes kollega tycker att rektorn borde veta mer om hennes nära relation till Jamal.

Reflektionsfrågor

1. **Att säga sanningen:** Jamal bestämmer sig för att sluta ljuga. Han ska säga sanningen till sina föräldrar. Ylva ska inte låtsas vara hans flickvän. När är det svårt att säga sanningen, tycker du?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Du kan faktiskt bli **avstängd för tjänstefel**.”
- ”Vi är ju inte tillsammans **på riktigt**.”
- ”Ni borde **ställa in** resan till Sverige.”

Avsnitt 15: De kriminella (7.29)

Göran berättar äntligen sanningen, men inte vad Martina vill höra. Ylva träffar en psykolog men har svårt att fokusera på sina problem.

Reflektionsfrågor

1. **Att våga fråga:** Martina åker till Göran för att fråga varför han inte svarar i telefonen. Hon konfronterar honom. Vad gör en person som konfronterar en annan person? Hur skulle hon ha kunnat fråga samma sak på ett annat sätt?
2. **Känslor:** Martina tappar kontrollen och blir arg på Göran. Gör hon rätt som stoppar honom?
3. **Att vara envis:** Martina säger ”Ibland är det bra att vara envis. Men det är inte alltid man får de svar man vill ha.” När tycker du att man ska vara envis? När tycker du att man inte ska vara envis, utan istället släppa taget?
4. **Måste eller måste inte?** Hos psykologen säger Ylva att hon måste hjälpa alla sina elever. Måste hon det? Vad *måste* vi människor göra, egentligen? Och var går gränsen för vad vi måste?
5. **Att ta kontakt:** Martina ringer till sin pappa och hon säger ingenting. Varför inte? Vad skulle du säga om du vore Martina?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Jag har aldrig sett mina föräldrar **så** arga och **besvikna**.”
- ”Jag är **stolt över** dig.”
- ”**Jag ger mig inte förrän** jag har fått svar på mina frågor.”
- ”Martina snälla, **släpp det där** nu.”

Avsnitt 16: Hemma hos Martina (6:53)

Jamal kommer på besök och får veta mer om Martinas förflutna, om hennes arbete och hur hon bor. Men han har glömt en sak.

Reflektionsfrågor

1. **Integritet:** Jamal kommer till Martinas lägenhet och går in i ett rum där Martina säger att han inte får vara. Varför inte?
2. **Pengar:** Martina vill låna ut pengar till Jamal så han kan studera. Han tackar nej. Vad tänker du om att låna och låna ut pengar?
3. **Arbete:** Jamal har glömt att han skulle jobba idag. När chefen ringer säger Jamal att han ska sluta. ”Jag är ingen taxichaufför! Jag bygger hus!” Hur viktigt är ett jobb? Är det viktigt vad man jobbar med?
4. **Tacksamhet:** Martina tänker: ”Vad vi har och vad vi saknar är olika för alla”. Vad tänker du om det? Hur kan vi vara tacksamma för det vi har?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Det måste vara dyrt att bo här. **Hur har du råd?**”
- ”Jag fick **ärva** en massa pengar när mamma dog.”
- Jag vet inte om jag är **rik**, men jag har **så det räcker.**”
- Jamal: ”Jag vet inte hur det ska gå.” Martina: ”**Det kommer att ordna sig!**”
- ”Jag undrar om du vill äta middag hos mig ikväll, så kan du också få bli lite **bortskämd.**”

Avsnitt 17: Avstängd (6:52)

Jamal hittar något intressant på KTH:s hemsida. Ylva får ett fruktansvärt besked. Och Martina hittar nya ledtrådar på tingsrätten

Reflektionsfrågor

1. **Allvarligt samtal:** Ylva kommer till rektor som felaktigt tror något om Ylva. Hur kan man säga när man hör något som inte är sant?
2. **Att vara omtyckt:** Vad är det som gör att en lärare blir omtyckt? Hur är en lärare som både är en bra lärare och en omtyckt lärare?
3. **Att må dåligt:** Ylva ska få medicin för att må bättre. Vad tycker du att man kan göra för att må bra?

Fraser och uttryck att diskutera:

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- *Ylva:* Vad var det **det gällde?** *Rektor:* Jag har **fått in klagomål på dig.**
- Hon **påstår att** du har en kärleksrelation med en av eleverna.
- Tyvärr så måste jag **stänga av dig från** all undervisning.
- Jag måste reda ut det är i **lugn och ro.**
- Dem ska du **vara försiktig med.** De kan vara väldigt starka och man kan **bli väldigt påverkad.**
- *Jamal:* Det var en dålig idé. *Martina:* **Ja, det var ju det jag sa.**

Avsnitt 18: Dålig stämning (6:26)

Medan Ylva behöver medicin försöker hennes kollega att bli populär. Martina och Jamal tar en promenad utmed vattnet och möter sin lärare i en oväntad situation.

Reflektionsfrågor

1. **Att korrigera uttal:** Vikarien är mycket tydlig hur Ylva stavas och hur 'y' uttalas. Vad tänker du om hennes sätt att förklara detta för eleverna?
2. **Familjen:** Martina vill inte längre träffa sin pappa för att han har suttit i fängelse en gång. Vad tänker du om det? Vad kan man förlåta i en familj?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”**Stämningen** på sfi är dålig just nu. Ingen är glad.”
- ”Det här är min **ansökan**. Men jag måste **bli antagen** också.”
- ”Han har **lurat folk på pengar** och **suttit i fängelse för det**.”

Avsnitt 19: Viktiga samtal (4:58)

Martina får ett överraskande samtal. Sfi-eleverna samtalar med rektorn, som i sin tur ringer Ylva mitt under terapin. Och Jamal får en fråga av Martina som kan leda till något stort.

Reflektionsfrågor

1. **Osäkerhet:** Martinas pappa ringer. Men hon svarar inte. Vad tycker du att hon ska göra?
2. **I skolan:** Eleverna vill ha tillbaka Ylva. Har Ylva gjort rätt eller inte? Tycker du att hon ska få komma tillbaka?
3. **En överraskning:** Ylva är hos psykologen och får ett telefonsamtal. Vem ringer? Vad säger personen, tror du?
4. **Att vara redo:** Martina säger att hon ska träffa sin pappa när hon är redo. Hur kan hon bli redo? Kan gör man sig redo för svåra saker?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Jag vet inte **längre** hur jag ska göra. Nu är det pappa som ringer mig.”
- Elev 1: ”Nu går vi in.” Elev 2: ”Vad ska vi säga?” Jamal: ”**Det löser sig**.”
- ”Det är mitt fel **alltihop**. Vi var aldrig tillsammans.”
- ”Jag ska titta på det här och **reda ut** vad som egentligen har hänt.”
- ”**Är det sant? Vad glad jag blir!**”
- Martina: ”Vad vill han?” Jamal: ”Om du pratar med honom så kanske du **får reda på** det.”

Avsnitt 20: Slutet gott? (8:00)

Kommer Martina hitta sin pappa? Får Ylva fortsätta undervisa? Kommer Jamal få ett jobb han trivs med, och vad säger familjen i Kurdistan? Väljer vännerna vänskap eller kärlek? Ska de någonsin hitta hem?

Reflektionsfrågor

1. **Att förlåta:** Jamals mamma säger att han är förlåten. Det gör inget att han har ljugit för familjen. De älskar honom ändå. Är det alltid fel att ljuga? Kan man alltid förlåta en lögn?
2. **Martina funderar:** ”Ibland räcker det inte att veta vart man ska. Man måste också vilja dit”. Vad menar hon med det?
3. **Att hitta hem:** Serien heter *Hitta hem*. Varför heter den det? Vilka är det som ”hittar hem” i dramaserien?

Fraser och uttryck att diskutera

Låt eleverna läsa meningarna med de fetstilta orden. Med hjälp av sammanhanget ska de försöka lista ut vad uttrycken betyder och hur de kan användas i nya meningar.

- ”Jag behöver inte vara här längre. Det är dags att **gå vidare**.”
- Martina: ”Vad vill du ha för jobb?” Fatu: ”Jag **vet inte riktigt** ännu.”

Martina: ”Kan vi prata?” Konrad: ”Ja, jag tror **det är dags nu**.”